

STEKLARNO

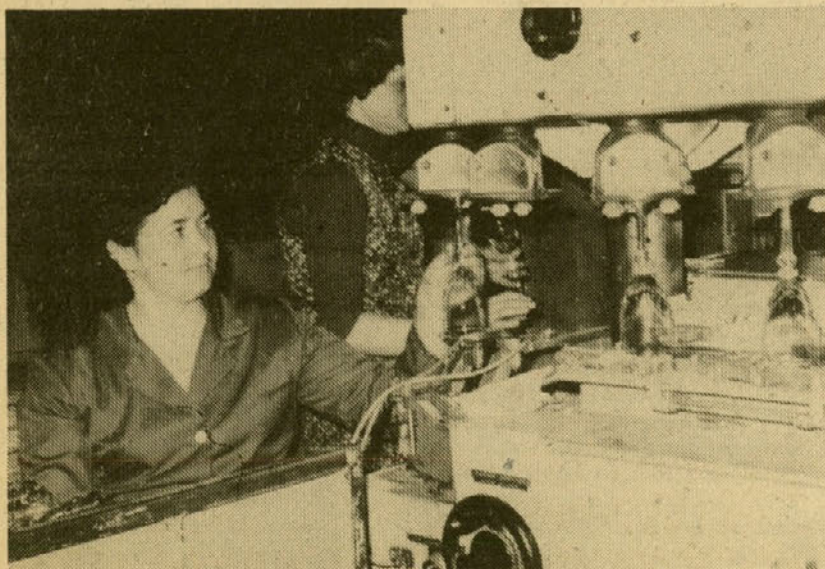
Glasilo OZD STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« in STEKLARSKE ŠOLE

Leto 9

Rogaška Slatina Februar 1981

Voščilo

Ob 8. marcu dnevu žena

Vsem materam in ženam,
ki kakorkoli s svojim delom gradite novo družbo
in vzgajate nove rodove samoupravljalcev,
čestitamo za vaš praznik –
8. marec!

Organi samoupravljanja,
družbenopolitične organizacije
steklarne »Boris Kidrič« in Steklarske šole
ter uredništvo časopisa »Steklar«.

Preberite!

Tudi v bodoče smo zmožni do-
bro gospodariti 2

Osreči in razveseli vsaka po-
zornost... 2

Prvi koraki 3

Industrija in sanje iz stekla 4

Že uvajamo nove tehnike in
delovne postopke 5

Usmerjeno izobraževanje in
izbira poklica 8

Pred štiridesetimi leti... 9

Poživiti delovanje 10

Preprečevati invalidnost 11

Z mnogo truda topli obroki 12

V januarju 1274 delavcev 13

Prepričani smo, da vsi ve-
do...! 13

Varujmo gozdove pred požar-
i! 14

Letos še bolj uspešno 15

Nagradna križanka št. 81 16

Ob zaključnem računu za leto 1980

Tudi v bodoče smo zmožni dobro gospodariti

Šele zaključni ali sklepni račun stekiarne za lansko leto nam je natančno pokazal, kako smo delali in gospodarili. In reči moramo, da smo z doseženim lahko povsem zadovoljni. Seveda pa to še ne pomeni, da smo v lanskem letu že izkoristili vse naše notranje rezerve. Zato prav to dejstvo kaže, da smo zmožni tudi v bodoče dobro gospodariti, četudi nas skrbi pretirano hitra rast cen za surovine in reprodukcijske materiale...

Zadovoljivi izvozni rezultati

V primerjavi z letom 1979 smo v lanskem letu vrednost prodaje na tuje v dinarjih povečali za 53,5% in v ZDA dolarjih za 17,3%, saj smo izvozili naših izdelkov kar za 7.003.989 dolarjev. In prav dosežki na izvoznem področju, saj smo celo nekoliko presegli zares ambiciozen izvozni plan, so nam omogočili preseči načrtovane rezultate!

Ker smo podatke o uspešnosti temeljnih organizacij podrobneje obravnavali na zborih delavcev in na skupnem sestanku, tokrat prikazujemo le še nekatere kazalce o uspešnosti gospodarjenja v lanskem letu na ravni delovne organizacije!

Tako smo v lanskem letu rogaški steklarji ustvarili na ravni delovne organizacije steklarne »Boris Kidrič« 416.184.823 dinarjev celotnega prihodka, 276.855.348 dinarjev čistega dohodka in 233,89 p. 149 dinarjev. Ti kazalci so v primerjavi s kazalci za leto 1979 večji za 59%, za 57% in 55% pa tudi precej večji so, kot smo jih planirali za lansko leto.

Hitra rast poslovnih stroškov

A še nekaj bode v oči... To je hitra rast poslovnih stroškov! Predvsem so se ti močno povečali v tozdu Osnovna izdelava in sicer kar za 83,6%. Pa tudi sicer so porabljena sredstva v primerjavi s celotnim prihodom prav v tozdu Osnovna izdelava najvišji. Kljub temu, da je bila poraba surovin v skladu z obsegom proizvodnje!

Največji vpliv na to so imele močno povečane cene za mazut, za električno energijo in za osnovne surovine, kot so minij, pepelika, soda in pesek ter za nekatere reprodukcijske materiale. Nedvomno je na to vplivala tudi lanska devalvacija dinarja, saj precej surovin tudi uvažamo. Nemalokrat pa smo bili pri njihovi nabavi postavljeni

pred dejstvo: surovino ali repromaterial plačati po novi ceni, ali pa ostati brez nje oziroma brez njega!

Če k temu dodamo, da smo že v začetku letošnjega leta pričeli tudi zares hitri rasti življenjskih stroškov in da se bodo verjetno tudi osebni dohodki zaradi tega povečevali nekoliko hitreje, pa ugotovimo, da bomo morali napeti

vse sile, če hočemo tudi v prihodnje poslovati tako uspešno, kot smo poslovali lani...

Bo hitra rast poslovnih stroškov ogrozila rentabilnost izvoza?

Zlasti vsi pretežni izvozniki se lahko kar hitro znajdemo v kočljivem položaju, kajti tako visoke rasti poslovnih stroškov se ne da vkalkulirati v izvozne cene, saj na tujem cene naraščajo bistveno počasneje, kot naraščajo na domačem tržišču. Če bi izhajali iz preteklosti, ko tečaj dinarja ni bil vedno najbolj realen – bil je precenjen – bi

Ob 8. marcu – dnevu žena

Osreči in razveseli vsaka pozornost...

Vsako leto proslavljamo 8. marca dan žena... Mogoče beseda »proslavljamo« ni najbolj primerna, saj mine veliki večini žensk ta dan enako, kot jim mine vsak drugi dan. Vendar pa vsako ženo ob tem dnevu vsaka drobna pozornost otrok, moža ali sodelavcev osreči in razveseli...!

Prav pa je tudi, da se spomnimo, kdaj so ta dan prvič praznovali. Leto 1910 je, na predlog znane revolucionarke Klare Zetkin, mednarodna konferenca socialistk v Københavnu razglasila 8. marec za mednarodni ženski praznik. A že pred tem zgodovinskim datumom je bilo veliko oblik dolgotrajnega boja za uveljavitev osnovnih ženskih pravic. Že leta 1869 so, na primer, dobile volilno pravico ženske v ZDA v zvezni državi Wyoming, leta 1893 so jo dobile v zvezni državi Colorado in tudi v Novi Zelandiji. Potem so jo dobile leta 1902 v Avstraliji, leta 1906 na Finskem, Norveškem in Švedskem. Med oktobrsko revolucijo je prišlo tudi v Rusiji do zgodovinskega preloma v uveljavljanju ženske enakopravnosti z moškimi. V Angliji so dobile ženske volilno pravico leta 1928, v Nemčiji že leta 1919, v Franciji leta 1945, v Belgiji leta 1946, v Grčiji šele leta 1952 in v Kolumbiji leta 1952 ter v Gani leta 1957...

V Jugoslaviji so dobile ženske volilno pravico že leta 1941, po ustavi pa so jo dobile šele leta 1945, ko je bila dokončno uzakonjena in ustanovljena federativna republika vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Osmi marec je simbol uspehov žen na vseh področjih njihovega dela in udeleževanja, hkrati pa je to priložnost za iskreno oddolžitev vsem tistim ženam in materam, na katere je ob tem dnevu vezan tak ali drugačen spomin!

IRENA JUTRIŠA

lahko napovedali, da se pretežnim izvoznikom zopet obetajo sušni časi. A ker vemo, da je družbena usmeritev v povečevanje izvoza ena med prednostnimi dolgoročnimi nalogami našega družbenoekonomskega razvoja v že sedanjem srednjeročnem obdobju, pričakujemo temu ustrezno devizno in ekonomsko politiko. Zato vendarle lahko z optimizmom zremo v bodočnost.

Z nekaterimi našimi izdelki že nismo več tako konkurenčni, kot smo bili do nedavnega. In če vemo, da je izvoz pod ceno izvoz, ki ne prinaša dohodka, lahko le kratkoročnega, kampanjskega značaja, bo izkoristek

vseh naših notranjih rezerv naša osrednja naloga v naslednjih letih. Istočasno pa moramo tudi stremeti na tem, da čim prej uresničimo načrtovane investicije, saj bomo s tem najbolj omogočili znižati stroške na enoto proizvoda in obdržati primerno konkurenčnost tudi v bodoče. Zavedati se moramo, namreč, da le tako lahko računamo na izvozne uspehe tudi v naslednjih letih. Razen tega pa ne smemo pozabiti dejstva, da prodajamo blago, ki zadovoljuje sekundarne ali druge potrebe kupcev in da se pri padcu realnega življenjskega standarda povprečen državljan najprej odreče prav tej vrsti izdelkov.

Dohodek in njegova delitev v temeljnih organizacijah

Iz grafičnega prikaza št. 1 je razvidno, koliko dohodka na zaposlenega je bilo ustvarjeno v naših temeljnih organizacijah in kako je bil razdeljen!

Največji dohodek na zaposlenega in akumulacijo na zaposlenega delavca sta ustvarila tozda Kristal in Osnovna izdelava, sledijo pa jima tozdi Dodelava, Dekor in Servisne dejavnosti. Sicer pa boste največ o dohodku in o njegovi delitvi po tozidih zvedeli, če si podrobneje ogledate stolpce v že omenjenem diagramu!

ZLATKO NOVAK

Na področju uvajanja nove tehnologije

Prvi koraki

V razvojnem načrtu steklarne »Boris Kidrič« za obdobje 1981–1985 smo, razen povečanja in modernizacije naše ročne proizvodnje, predvideli tudi uvajanje novih postopkov. Mislimo na strojno obdelavo stekla. Za strojni del proizvodnje je načrt sestavljen zahtevno, saj predvidevamo nabavo najsodobnejše opreme za topljenje, pihanje in brušenje stekla. S predvideno opremo bomo izboljšali delovne pogoje, zmanjšali porabo energije na enoto proizvodnje, povečali obseg proizvodnje in zagotovili še boljše kakovost steklene mase.

Načrt smo že začeli uresničevati

Uresničevanja tega načrta smo se praktično že lotili, saj smo že pričeli izbirati sortiment in opremo, se pravi vrsto proizvodnje in stroje, s katerimi

bomo povečali naše kapacitete ali zmogljivosti. Oboje je, namreč, izredno pomembno in od pravilne odločitve bo v veliki meri odvisna uspešnost naše nove proizvodnje.

Kar se tiče sortimenta, smo že začeli z analizami in sicer v sodelovanju z

našimi poslovnimi partnerji; predvsem s tistimi, ki takšen sortiment že nabavljajo pri drugih proizvajalcih. Pogovori so zelo določni in potekajo v smeri, da bi izbrali tiste oblike izdelkov, tiste njihove količine in seveda tudi roke, ko bomo načrtovano proizvodnjo sposobni poslati na tržišče.

Planiramo, da bomo začeli uvajati to, novo proizvodnjo v letih 1984–1986, nekaj pa naj bi je uvedli že prej. Ti toki pa niti niso tako daleč!

Prav tako že pripravljamo kalkulacije za nove izdelke, kajti računati moramo z dejstvom, da tudi druge steklarne – na tujem in pri nas – pripravljajo podobne razvojne programe. In mi vemo, da naš razvojni program v predvideva v letu 1985 izvoziti za 415 milijonov dinarjev ali za več kot 15 milijonov ZDA dolarjev. To pa je že visoka vsota, če vemo, da smo v letu 1980, ki je bilo izvozno izredno uspešno, izvozili za 7 milijonov dolarjev izdelkov.

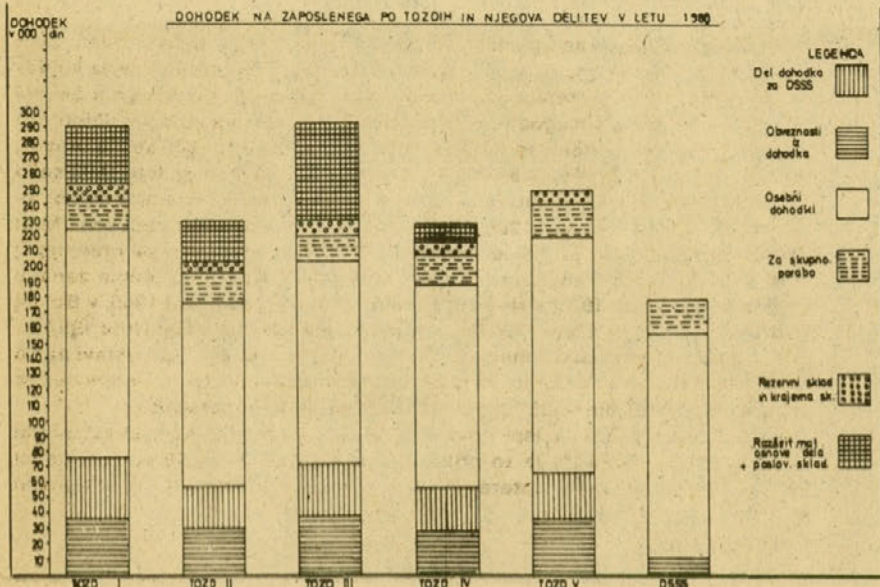
Za tako visok izvoz bo odločilnega pomena naša konkurenčnost v kakovosti in cenah, kar pomeni, da moramo dosegati takšne cene in takšno kakovost proizvodnje, da bomo še nadalje enako konkurenčni, kot smo bili do sedaj, ko smo se uspešno vključevali v mednarodno menjavo. Prvi pogoj za to pa bo: izbrati ustrezno opremo in imeti za delo ustrezne kadre.

Izbiramo že tudi opremo...

Začeli smo že tudi z izbiranjem enega dela opreme, to je strojev za pihanje in brušenje stekla. Na domačem tržišču opreme za avtomatično in polavtomatično proizvodnjo ter obdelavo stekla ni, zato jo moramo uvoziti. Toda, tudi v inozemstvu ni veliko takšnih proizvajalcev, tako da lahko praktično z vsemi kontaktiramo pa tudi proučimo sodobno opremo bodisi v steklarinah ali pa pri samih proizvajalcih.

Tako smo v februarju letos že obiskali nekatere proizvajalce opreme in si ogledali nekatere steklarne, v kate-

Diagram 1: Dohodek na delavca po temeljnih organizacijah v letu 1980 in njegova delitev (v dinarjih!)

rih taki stroji že proizvajajo ali pa so v poskusni proizvodnji. Na obisku v ZR Nemčiji sta bila še Jože Pelko in Leopold Ogrizek.

Poudariti velja, da se oprema zelo hitro razvija, saj so njeni proizvajalci zaradi konkurenčnosti svoje stroje ne prestando prisiljeni izpopolnjevati.

Med našimi ogledi smo se prepričali, da se da z uporabo novih, najsodobnejših strojev dosegati takšno kakovost stekla in steklenih izdelkov, kakor jo načrtujemo tudi mi. Napredek in razvoj strojne opreme sta šla res v tisto smer, ki smo jo pričakovali; in to tako v pihanju kot tudi v brušenju.

Stroje za pihanje stekla proizvajajo že znani proizvajalci Putsch, Pötting in Forma. Ker taki stroji potrebujejo kadno peč, bodo prišli taki stroji za proizvodnjo pri nas v poštev po zgraditvi kadnih peči. Dokler imamo samo lončene peči, pa pride v poštev stiskalnica za noge. Pri nas ena že nekaj časa

obratuje, vendar je njena proizvodnost v primerjavi s proizvodnostjo novih stiskalnic že nizka. Ta, sodobna obratuje z dvema formama za noge in omogoča hkrati s tem narediti tudi podstavek pri kelihu, tako da se dosega z enakim številom ljudi dvojni učinek.

Takšno stiskalnico smo si ogledali med proizvodnjo v steklarni Glallglass in spoznali njene zmožljivosti po količini in po kakovosti!

Brusilne avtomate proizvajajo v Evropi le trije proizvajalci in sicer dva v ZR Nemčiji – Kutscher in Pötting; tretji pa je v Angliji. Oba nemška avtomata smo si ogledali v proizvodnji... Tudi mi imamo Kutscherjev avtomat, vendar je naš v primerjavi s sodobnimi avtomati te firme že zastarel. Sedaj so programi za brušenje vodeni elektronsko, stroj je izredno gibčen, prav tako z osmimi pozicijami, ima pa vsaka pozicija po dve diamantni plošči. Tako je ena plošča lahko za grobo in druga za

fino brušenje. Možna pa je tudi kombinacija, da sta na primer obe plošči pod različnima kotoma, da vsaka brusi različni del desena, odvisno od širine brusa.

V proizvodnji smo videli tudi, kako brusi širok brus do širine 38 mm ali, na primer, naš znani desen Trafalger. Avtomata obeh nemških proizvajalcev sta po kakovosti in zmožljivosti brusa praktično enakovredna, čeprav se v samem delu nekoliko razlikujeta.

Izoblikovali smo že sklep

Po ogledu omenjenih strojev smo že oblikovali sklep, da bomo v naš proizvodni program ročno pihanega in brušenega stekla v naslednjih letih vključevali tudi proizvodnjo izdelkov, narejenih na strojni način, in da bomo še naprej ostali proizvajalci kvalitetnega stekla.

VOJO DJINOVSKEI, dipl. inž.

Povzeto iz časniških stolpcev o razstavi Tihomirja Tomiča

Industrija in sanje iz stekla

To je eden izmed naslovov iz dnevnega časopisja o razstavi, ki so jo 26. januarja letos odprli v Domu kulture v Banjaluki v Bosni in Hercegovini. Na tej razstavi je del svojega znanja in sposobnosti v oblikovanju stekla pokazal naš sodelavec – oblikovalec Tihomir Tomič. Da je s svojimi stvaritvami navdušil številne obiskovalce, pričajo zapisi o tem dogodku, ki smo jih zasledili na časniških straneh.

Dnevnik »Glas«, ki izhaja v Banjaluki, je pod naslovom »Industrija in sanje iz stekla« v daljši fotoreportaži zapisal tole:

»Prvo samostojno razstavo je 26. januarja v malem salonu Doma kulture odprl Tihomir Tomič, designer iz Rogaške Slatine. Bosanec po poreklu je sicer kot mlad umetnik šele v Rogaški Slatini prišel v stik z nenavadno materijo – s steklom, zaradi katerega je zapustil prejšnje grafično delo. Razstavo je organiziral Dom kulture v sodelovanju s steklarno »Boris Kidrič« iz Rogaške Slatine. Po prvih reakcijah je bil navdušen ženski del publike.

Vsi razstavljeni predmeti kažejo skoraj skulpturalni občutek oblike in veliko čistost izvedbe. Za doseg takšne kvalitete je nujno timsko delo, končni rezultat pa mnogokrat ni toliko odvisen le od umetnikove ideje, kot je odvisen od znanja in spretnosti mojstrov – steklarjev, ki ideje pretvarjajo v delo. Zato so razumljivi vsi tisti komplimenti, ki jih je umetnik na otvoritvi izrekel na račun svojih tovarišev, ko je

povedal, da brez njihovega truda te razstave sploh ne bi bilo.

Obiskovalci so si s pozornostjo ogledovali razstavljenе predmete umetni-

ško oblikovanega stekla, kajti predmetov takšne kakovosti ni mogoče najti v naših trgovinah.

Neuradno je bil povedan tudi podatek, da je steklarna »Boris Kidrič« vložila v to razstavo kakšnih 500.000 dinarjev, pa tudi dejstvo, da so otvoritvi prisostvovali strokovnjaki tega podjetja.

Svoje ugotovitve bodo uporabili pri marketingu, kar kaže, kako se tudi v čudoviti povezavi umetnosti in zdru-

Oblikovalec stekla Tihomir Tomič pri delu... foto Tomič

ženega dela lahko najde ekonomsko računico!«

V istem časopisu je bila objavljena 31. januarja tudi kratka fotoreportaža z uspešnimi posnetki z razstave ter s pripisom:

»Razstava steklenih predmetov, ki je bila z naslovom STEKLO odprta ta teden v banjaluškem Domu kulture, je pritegnila pozornost občinstva. Predvsem z nenavadno funkcionalno, uporabno in estetsko vrednostjo razstavljenih predmetov, ki jih je oblikoval dizajner Tihomir Tomič, zaposlen v steklarni Boris Kidrič v Rogiški Slatini.«

Prav tako je to fototémo, torej razstavo, priobčil tudi osrednji dnevnik v SR Bosni in Hercegovini – sarajevski *Oslobodjenje* 10. februarja z naslednjim zapisom:

»V banjaluškem Domu kulture je te dni neka razstava vzbudila enkratno zanimanje; gre namreč za razstavo umetniških in oblikovalnih kreacij slovenskega oblikovalca Tihomirja Tomiča, narejenih iz stekla. Ta odlični dizajner in umetnik je namreč svoje pojmovanje svetá izrazil s steklenimi figurami in izdelki. Razstava je pritegnila veliko pozornost ljubiteljev likovnega izražanja pa tudi ljudi, ki se ukvarjajo z oblikovanjem industrijskih predmetov za vsakdanjo rabo.«

Razstavljalec – naš oblikovalec Tihomir Tomič pa je ob tej priložnosti povedal za naše bralce tole:

»Ni konca občudovanja steklenih izdelkov, katerih starost sega več stoletij v preteklost. Razlog za občudovanje teh izdelkov pa ni le v njihovi starosti, temveč je predvsem v načinu obdelave in v občudovanja vredni kreativnosti. Čudimo in sprašujemo se, kakšna je bila tehnologija, kultura in sploh civilizacija, ki je že takrat razvila in povzdignila ta naš stari oblikovalski poklic v takšne višine? In res lahko samo občudujemo čudovite vaze, sklede in kelihe, ki so nam v vsakem trenutku lahko za zgled kakovosti ter estetike.

Dobro se zavedamo, da postaja ročni način proizvodnje steklenih izdelkov širom po svetu že prava redkost, vendar se sedaj že vse bolj utapljamo v nekakšnem samozadovoljstvu in v samohvali. Zato bi se vedno morali vpraševati, kje smo v naši ustvarjalnosti danes? Ali dovolj uporabljamo vse, kar nam je dano? Ali to svojo specifičnost dovolj negujemo in poudarjamo v smislu nenehnega razvijanja in izboljševanja? Ali pa samo stopicamo na mestu, medtem ko drugi hitijo naprej?

Najbolj aktualno vprašanje v oddelku za oblikovanje je izboljševati lasten

proizvodni program. Uresničitev te naloge pa nikakor ni enostavna in kratkoročna naloga. Priti do tega cilja ni lahko, ker vpliva na to vrsta okoliščin... Za nek proizvodni program lahko trdimo, da je naš – lasten šele takrat, ko ugotovimo, da s splošnim razvojem steklarne raste tudi število lastnih izdelkov, katerih osnovna značilnost je, da imajo izoblikovan pečat steklarne »Boris Kidrič«. To bomo dosegli šele takrat, ko bodo izdelki brezhibni v svoji funkcionalnosti in ko bodo tudi prilagojeni našim realnim možnostim – znanju in kreativnosti naših steklarskih mojstrov. Takrat bodo naši izdelki res imeli kreativni pečat okolja, iz katerega prihajajo med uporabnike.

Zato moramo čim prej narediti temeljito analizo vseh tehnoloških dosežkov, analizo trenutnih možnosti ter izoblikovati predlog za nekatere nove prijeme. V okviru vsega tega pa je treba iskati lastne oblike in dekorje. Vsi izdelki naj bi našli svoj prostor v primernem katalogu, kar je tudi edini sprejemljivi način za njihovo predstavitev!

Več o oblikovanju in o naših možnostih na tem področju bomo objavili v eni izmed naslednjih izdaj našega časopisa!

ZLATKO NOVAK

V tehničnem sektorju...

Že uvajamo nove tehnike in delovne postopke!

Na osnovi medsebojno sklenjene pogodbe med steklarno »Boris Kidrič« in Zavodom za produktivnost dela iz Ljubljane poteka sodelovanje na področju urejanja organizacije dela in uvajanja novih delovnih postopkov v našem tehničnem sektorju. V tej informaciji, ki sta jo pripravila koordinator sodelovanja Jože Pelko, inž. iz steklarne, in Milan Đenadić, REFA inženir, višji strokovni sodelavec Zavoda na produktivnost, predstavljamo načrt in cilje sodelovanja.

Delovna področja, na katerih bomo uvedli nove delovne postopke

Z načelnim projektom o izpolnjevanju pogodbenih obveznosti so določena delovna področja, na katerih naj bi uvedli nove delovne postopke. Ta področja so:

- 1 – v oddelku za oblikovanje novih izdelkov,
- 2 – v tehnološki pripravi dela,

- 3 – v operativno-planski pripravi dela,
- 3 – v oddelku za študij časa in dela,
- 4 – na področju izdelave predkalkulacij o izdelavnih stroških za izdelke.

Po pogodbi bo Zavod za produktivnost dela nudil svojo strokovno pomoč eno leto. V tem času naj bi po projektu opravili vrsto kakovostnih sprememb v že omenjenih delovnih področjih tehničnega sektorja, ki jih podrobneje razčlenjujemo v nadaljevanju tega poročila...

V oddelku za oblikovanje novih izdelkov osem nalog

V oddelku za oblikovanje novih izdelkov naj bi uresnili naslednjih osem nalog: 1. uvedba novega načina številčenja izdelkov (kodiranje ali šifriranje), 2. izoblikovanje novega obrazca za razvijanje načrtov izdelkov z zaščitnim znakom delovne organizacije vseh formatov od A 5 do A 3, 3. izoblikovanje in uvedba kartoteke vseh načrtov – originalov, 4. izoblikovanje in uvedba matične kodne knjige, v katero se bo vpisovalo število načrtov izdelkov po posameznih kolekcijah, 5. uvedba kosovnic, v katere se bo vpisovalo sestavne dele, posamezne dele kolekcije ali samostojnega designa, ki vsebuje po pomembnosti več izdelkov, 6. izoblikovanje in uvedba postopka za spremembe, ki jih sproža

oddelek za design na terenu med proizvodnim procesom po uradni poti, 7. izboljšanje kakovosti pripravljanja tehnične dokumentacije, ki je namenjena proizvodnemu procesu in drugim uporabnikom in 8. izoblikovanje organizacijskih predpisov, po katerih naj bi v bodoče oddelek za design opravljal svoje naloge v okvirih tehničnega področja dela.

Vse našete naloge predstavljajo projektno nalogo oziroma koncept nove vsebine dela v tem oddelku, uresničili pa naj bi ga v enem letu.

In kaj smo s skupnimi močmi na tem področju že naredili?

Z vodstvom in s sodelavci oddelka za oblikovanje novih izdelkov smo v konceptijskem smislu že uresničili vse točke. To se pravi, da smo postavili koncept, določili vsebino in nove delovne postopke, opravili preizkus posameznih novih delovnih postopkov na tem področju dela tehničnega sektorja. Pripomniti pa moramo hkrati, da je pred nami še veliko dela, če hočemo postavljeni koncept v celoti izpeljati. Misliva predvsem na revizijo ali pregled vse sedanje tehnične doku-

mentacije in na pripravo nove po osvojenem postopku in organizacijskem predpisu na to delovno področje.

Te kakovostne spremembe v delu tega oddelka bodo vidne kmalu tudi v proizvodnji in občutili jih bodo tudi drugi uporabniki tehnične dokumentacije.

V oddelku za tehnologijo štiri naloge

V oddelku za tehnologijo naj bi uresničili tele štiri naloge: 1. izoblikovanje in uvedba obrazca za tehnološki postopek, 2. izoblikovanje in uvedba obrazca o pregledu bruto normativa materiala za enoto izdelka, 3. izoblikovanje in uvedba obrazca za kontrolni postopek pri kontroliranju kakovosti opravljenega dela in 4. izoblikovanje ter uvedba obrazca za pregled nad potrebnim orodjem za izdelavo izdelka. Vse te naloge se nanašajo na novi koncept tehnološke dokumentacije.

Ce omenimo, da je bilo na področju tehnične dokumentacije po obstoječem načinu pripravljenega veliko, kar je bilo tudi osnovni dokument (skica

izdelka) za začetek proizvodnje, pa tega - seveda - ne moremo poistovetiti s pojmom tehnološka dokumentacija! Tehnološke dokumentacije v pisni obliki torej ni bilo, če si pod tem pojmom predstavljamo tudi vse potrebne informacije za proizvodni proces.

Na področju tehnologije dela poteka delo po naslednjem konceptu:

Tehnološko dokumentacijo izoblikujemo na osnovi poprejšnje definicije za proizvodnjo vsakega izdelka posebej. Z njo določimo vse potrebne podatke za proizvodni proces in za druge strokovne službe v poslovnem sistemu. Z razpoložljivim kadrom je že pripravljenih kakšnih 250 novih tehnoloških postopkov za 250 izdelkov.

Z novo tehnološko dokumentacijo smo opravili najvišjo stopnjo delitve dela po posameznih delovnih fazah - to je za **pihanje, dodelavo in brušenje**. Po novem konceptu pripravljanja tehnološke dokumentacije je mogoče dobiti vse potrebne podatke, namenjene proizvodnemu procesu, operativno-planski pripravi dela, študiju časa in dela (normiranju), predkalkulaci-

Izdelki oblikovalca stekla Tihomirja Tomiča na razstavi v Banjaluki - foto Tomič

jam, tehnični kontroli kakovosti in drugim.

To delovno področje v sklopu tehničnega področja je popolnoma novo in se še mora razviti do določene kakovostne stopnje. Zato bo treba vložiti v izoblikovanje nove tehnološke dokumentacije še veliko umskega in fizičnega napora. Le tako bomo prišli do prve verzije tehnološke dokumentacije.

V operativno-planski pripravi dela šest nalog

V operativno-planski pripravi dela naj bi uresničili naslednjih šest nalog: 1. izoblikovanje postopka za sestavljanje predlogov proizvodnih planov vseh kategorij – od mesečnih in četrtletnih do letnih – na podlagi podatkov prodajne funkcije, 2. izoblikovanje postopka za planiranje potreb po reprodukcijskih materialih v vseh časovnih kategorijah, 3. izoblikovanje postopka pa planiranje potrebnih delavcev in proizvodnih sredstev po vseh časovnih kategorijah proizvodnih planov, 4. izoblikovanje postopka za dispečiranje ali razdeljevanje delovne dokumentacije v proizvodnem procesu, 5. izoblikovanje postopka za vodenje evidenc o izpolnjevanju planskih nalog po narejenih izdelkih in po faznih postopkih, in 6. izoblikovanje postopka za razpisovanje delovne dokumentacije po posameznih tehnoloških fazah proizvodnega procesa. Seveda je to le najbolj grobi pregled vsebinskega koncepta o delu operativno-planske priprave dela.

Na tem področju priprave dela je uvajanje novih delovnih postopkov in tehnik šele za začetku. Za bolj intenzivno uvajanje novih postopkov in organizacijskih prijemov do sedaj ni bilo objektivnih pogojev. Za normalen potek dela po novem konceptu je bilo treba pripraviti tehnično-tehnološko dokumentacijo, ki je temeljni pogoj za normalno funkcioniranje operativno-planske priprave dela. Z uresničevanjem novega koncepta organizacije dela v tem oddelku pa smo že začeli. In, kar je tudi razveseljivo, vse skupaj ne bo zahtevalo veliko časa, kot velja to za tehnično in tehnološko dokumentacijo ter za študij novih delovnih normativov.

Na področju študija časa in dela šest nalog

Na področju študija časa in dela naj bi uresničili naslednjih šest nalog: 1. snemanje in ugotovitev dodatnih časov, 2. snemanje in ugotovitev pripravljajno-zaključnih časov, 3. izobrazba analitikov za študij časa in dela po novem sistemu normiranja, ki se ga uva- ja kot posebno področje v sklopu te-

hnične funkcije, 4. snemanje in študij operacijskih časov za izdelavo po izdelkih in posameznih fazah proizvodnega procesa, 5. raziskava in priprava tabel o standardnih časih izdelave po posameznih fazah procesa in operacijah po novi definirani tehnologiji za dodelavo in brušenje in 6. izračun ter priprava novih normativov dela po novi tehnološki delitvi dela v dodelavi in v brušenju.

Za to področje lahko rečemo, da je od samega začetka začelo s povsem določenimi nalogami, ki jih predvideva novi sistem normiranja dela. Opravljeno je že snemanje tako imenovanega delovnega dne v vseh fazah procesa, opravljena je analiza podatkov za določanje »Td« (dodatnih časov) in »Tprz« za pripravljajno-zaključne čase izdelave. Po teh opravljenih nalogah so bile na vrsti meritve operacijskih časov izdelave v pihanju in brušenju izdelkov. Snemanje operacijskih časov v dodelavi zaenkrat miruje. Glede na spremembo načina obračunavanja osebnih dohodkov po učinku v dodelavi in v brušenju, ki bo izpeljan na podlagi individualnih doseganj delovnih norm, doseženih po operacijah in normativih, ki bodo uveljavljeni prek nove oblikovane tehnološke dokumentacije in delovne dokumentacije operativno-planske priprave dela. Zaradi tega je treba opraviti temeljit študij izdelavnih časov, ki jih bo treba določiti na podlagi predhodno pripravljenih tabel o standardnih časih po tehnoloških elementih v dodelavi in brušenju.

Lahko ugotovimo, da je sedaj za nami že več kot tisoč snemanj operacijskih časov različnih izdelkov. Merjenje izdelavnih časov še ni končano in vzporedno še sortiramo, urejamo in opravljamo mikroanalize posnetih časov, da bi mogli opraviti predpripravo za standardizacijo in izdelavo tabel za določanje normativov dela (delovnih norm). Predvideni čas za dokončanje te naloge vsekakor ne zadošča zaradi številnih variantnih izdelkov in tehnoloških operacij ter glede na postavljeni koncept za trajno in kakovostno rešitev teh problemov v poslovnem sistemu.

Na področju sestavljanja predkalkulacij izdelavnih stroškov tri naloge

Na področju sestavljanja predkalkulacij izdelavnih stroškov za izdelke pa naj bi opravili tele tri naloge: 1. oblikovanje postopka in tehnike izdelave faznih in končnih predkalkulacij za vsak izdelek, 2. oblikovanje novih obrazcev za izdelovanje predkalkulacij in 3. in- struiranje kadrov za taka dela.

Glede na to, da je to področje dela v tehničnem področju in da je odvisno od pripravljenosti podatkov v predhodnih fazah priprave dokumentacije, še ni začeto pripravljeno novih predkalkulacij, cen izdelavnih stroškov oziroma ugotavljanje lastnih planskih cen za izdelke. Na tem področju se bodo dela začela takoj, ko bodo določeni novi izdelavni časi in normativi za material po enotah izdelkov.

Še sklepna misel...

Opozorila bi rada, da uvajamo skoraj na vseh področjih vsebine dela tehničnega sektorja v poslovnem sistemu delovne organizacije nove postopke. Določene stvari so delno že bile v smislu dokumentacije in podatkov s področja, na katerem se to uvaja nanovo in iz temelja, ne da bi bila na voljo kakršna koli tradicija.

Vse naloge opravljamo v glavnem z razpoložljivimi kadri, ki imajo o vsem novem različne izkušnje – eni več, drugi manj. Določena delovna področja pa v celoti še niso pokrita.

Naš cilj je jasen in znan. Kako do njega in kaj želimo doseči, pa bi odgovorili takole:

1. Urejeno tehnično dokumentacijo za sodoben način industrijske proizvodnje z urejeno organizacijo dela v tem oddelku.
2. Oblikovano in urejeno tehnološko dokumentacijo z vsemi podatki, ki so potrebni proizvodnji in drugih strokovnim službam na tehničnem področju.
3. Trajno rešitev normiranja dela z uvedbo novega sistema normiranja.
4. Izdelavo novih normativov dela za osnovne proizvodne procese, ki naj omogočajo individualni način obračunavanja osebnih dohodkov, doseženih po delavčevem učinku ali po učinku brigade.
5. Ureditev sistema dela v operativno-planski pripravi dela, ki naj omogoči indirektno krmiljenje proizvodnega procesa za doseganje optimalnih uspehov pri izpolnjevanju planskih nalog.
6. Trajno ureditev sistema izdelava predkalkulacij za planske cene izdelkov, povezan z novo tehnično-tehnološko dokumentacijo.

Z obstoječimi delavci in s tistimi, ki še pridejo, da se pozneje vključijo v opisano izboljševanje organizacije dela bo mogoče vse dogovorjeno narediti v roku. Najbolj intenzivno bo treba delati, da izoblikujemo nove normativne dela za vse izdelke v rednem letnem proizvodnem programu.

Brez kakršnega koli prehitavanja bo letos vse pripravljeno za uspešen start v plansko leto 1982.

Ste seznanjeni z novostmi na vzgojno-izobraževalnem področju?

Usmerjeno izobraževanje in izbira poklica

Sedaj, ko so priprave za prehod na usmerjeno izobraževanje, ki obsega celotno vzgojo in izobraževanje po osnovni šoli, že skoraj končane, ugotavljamo, kako so naši občani in tudi bralci časopisa »Steklar« dovolj seznanjeni s cilji in z vsebino reforme izobraževanja. To še posebej prizadeva naše otroke, ki se morajo odločiti za poklic...!

Stari sistem ne ustreza več!

Sedanji sistem srednjega in delno tudi visokega šolstva je zastarel in ne odgovarja več našim razvojnim načrtom ter prizadevanjem, da bi dosegli boljše gospodarske rezultate s preusmerjanjem gospodarstva na raven gospodarstev razvitih držav. V sedanjem srednjem izobraževanju imamo tri vrste šol: štiriletne gimnazije, štiriletne strokovne šole ter dvoletne in triletno poklicne šole. Vse te pa so medsebojno popolnoma ločene; ločene tako, da je otrokom onemogočen prehod iz ene v drugo. In ne izobražujejo na osnovi potreb združenega dela ter razvoja celotne naše družbene skupnosti in ne usposobijo otrok za opravljanju del v poklicu (gimnazija!).

Eden med osnovnimi cilji naše samoupravne socialistične družbe je odpraviti razlike med vrednotenjem umskega in fizičnega dela, kar bomo dosegli šele z združevanjem izobraževanja in dela v trajen proces, ki bo omogočil ljudem nenehni osebni in strokovni razvoj. To zahtevo bomo uresničili z usmerjenim izobraževanjem, ki je po temeljnih določbah zakona o usmerjenem izobraževanju »izobraževanje za delo in samoupravljanje ter izhaja iz potreb združenega dela, tako da se prepletata in povezujeta izobraževanje in delo v trajen proces...«

Nujen je stik s prakso

Sodobno strokovno izobraževanje delavcev moramo graditi na široki tehniški in splošni izobrazbi ter na praktičnih znanjih. Tako bomo povezovali teorijo in prakso ter izobraževanje in delo, omogočali spoznavanje družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialistične samoupravne družbe ter pravic in odgovornosti delavcev.

Ko sedaj vlagamo velike napore, da bi izboljšali in popravili naše gospodarske dosežke, je najbolj važno, da

združenemu delu nudimo vsestransko usposobljenje kadre, ki bodo tem nalogam kos. Samoupravljanje, kot osnovni pogoj za razreševanje medsebojnih odnosov in za doseganje dobrih delovnih in gospodarskih rezultatov, ne more v polni meri izpolniti svojih nalog z neukimi delavci. Pogoji za gospodarjenje, za razvoj in medsebojni odnosi so vse bolj zapleteni; tako pri nas doma, kakor tudi po svetu. Zato morajo imeti mladi več znanja in biti bolj usposobljeni. In to jim bo nudila usmerjena šola, saj bo usmerjena v potrebe združenega dela in bo tesno povezana s proizvodnim delom!

Načrtno usmerjena mladina

Usmerjeno izobraževanje je sodvisno z načrtnim usmerjanjem mladine in odraslih v izobraževanje, tako da bodo posameznikova hotenja usklajena z razvojnimi načrti in s potrebami združenega dela. Sedanja organizacija srednjega in visokega izobraževanja ni usklajena s temi potrebami, zato so se mladi odločali predvsem za neproizvodne poklice. To pa je povzročilo izreden primanjkljaj strokovnih delavcev v proizvodnji in čezmerno zaposlovanje v negospodarstvu, da so bili posledice tega slabi gospodarski rezultati. K takšnemu usmerjanju mladine so v mnogočem pripomogli tudi sistemi nagrajevanja v negospodarstvu, v katerem so bili osebni dohodki višji od osebnih dohodkov v gospodarstvu, nenormalno širjenje administracije in manjša zahtevnost dela. Tudi miselnost staršev, naj njihov otrok ne bo fizični delavec, ker bi to škodovalo njegovemu ugledu, je imela pri odločanju za poklic pomemben vpliv.

Usmerjena šola s svojo vsebino in organizacijo takšno miselnost v celoti odpravlja! **Vse srednje šole bodo enakopravne!** In vse bodo učencem nudile toliko toeretičnih in praktičnih znanj, da bodo učenci po uspešnem obvladanju določenega programa

usposobljeni za opravljanje del v izbranem poklicu in za nadaljevanje izobraževanja na višji stopnji. V usmerjenem izobraževanju ne bo več šol, ki bi na ravni srednjega izobraževanja pripravljale samo za vpis v različne programe višjega in visokega izobraževanja.

Odločiti se za stroko...

Pri izbiri poklica in nadaljnega izobraževanja po osnovni šoli se mladi ne bodo več odločali za gimnazijo ali za tehnično ali za poklicno šolo kot da sedaj, temveč se bodo odločali za stroko, ki jih zanima. Odločali se bodo za področje, na katerem želijo v življenju delati in v katerem zato želijo nadaljevati izobraževanje.

Tako se bodo, na primer, mladi, ki jih zanima kmetijstvo, vpisali na usmerjen šole v kmetijski usmeritvi, kjer se bodo opredelili za program kmetijstva ali živinorejstva do kmetijsko-živinorejskega tehnika, za vrtnarja ali vrtnarskega tehnika in dalje inženirja ali diplomiranega inženirja kmetijstva različnih smeri na višji in visoki šoli.

Vsa področja našega družbenoekonomskega delovanja so razvrščena v odgovarjajoče usmeritve izobraževanja ter so podrobno prikazana v predlogu izobraževalne skupnosti SR Slovenije o razmestitvi izvajanja vzgojnoizobraževalnih programov, to je o »mreži« šol v Sloveniji, ki je bil objavljen v prilogi časnika »Delo« 20. oktobra 1980. Na območju naše, šmarske občine, bomo imeli zaenkrat samo eno srednjo usmerjeno šolo in sicer Steklarsko šolo v Rogaški Slatini. Ta je uvrščena v nekovinsko usmeritev in bo izobraževala delavce za potrebe steklarske industrije, od tako imenovane kvalificiranega delavca do tehnika, ki bo lahko nadaljeval svoje izobraževanje na višji in visoki šoli za inženirja kemijske tehnologije.

Steklarski poklici so vse bolj vabljivi...

Steklarski poklici, kot so: steklopihač, brusilec kristalnega stekla, upravljavec steklarskih strojev in steklarski tehnik, so zelo zanimivi poklici in po-

stajajo za mlade vse bolj privlačni. Delovni pogoji, ki so bili v tej dejavnosti nekoč zelo težki, so se bistveno izboljšali, pa tudi osebni dohodki so primernejši zahtevnosti dela in delovnim pogojem. Velika ugodnost je tudi beneficihana ali skrajšana delovna doba, ki steklopihaču in brusilcu kristalnega stekla skrajša delovno dobo za upokojitvev za osem let, kar pomeni, da si pri-

dobi polno pokojnino že z 32 leti dela v poklicu. Mladim to sicer ne pomeni mnogo, toda pozneje je to izredna ugodnost!

Steklarska ročna proizvodnja se vse bolj usmerja v smislu umetne obrti, zato je tako delo izredno zanimivo in nudi velike možnosti za napredovanje; posebej tistim delavcem, ki imajo občutek za skladnost in lepoto... Raču-

namo, da bomo sčasoma odpravili tudi stare, klasične norme, kar bo v izdatni meri zmanjšalo pritisk delovnega tempa ob zahtevnem delovnem programu in ob visoki kakovosti izdelkov.

Steklarstvo ima v naši občini veliko bodočnost, saj ima steklarna »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini in v Kozjem v načrtu veliko povečanje proizvodnje, zato je za mlade, ki se odločajo za steklarske poklice, sedaj posebna prilžnost, da se odločijo dobro...!

Izobraževanje v Steklarski šoli v Rogaški Slatini je praktično prezplačno, saj učenci prebivajo v šolskem domu in imajo plačane vse učne pripomočke in delovna oblačila, poleg tega pa jim je po dokončanem šolanju tudi delovno mesto zajamčeno in to ob vseh ugodnostih, ki sem jih bil navedel. Steklarska ročna proizvodnja je zelo perspektivna, saj je povpraševanje po kvalitetnih izdelkih vse večje; še zlasti v inozemstvu. Naša steklarna sedaj izvozi več kot polovico svoje proizvodnje, v glavnem v Združene države Amerike. Lahko pa bi prodala na tuje vso svojo proizvodnjo, vendar ji potrebe domačega tržišča tega ne dovoljujejo.

Mladim v naši občini zato priporočamo, naj se odločijo za steklarske poklice, saj jim bo na ta način zajamčena dobra služba, pa tudi pot v nadaljnjem izobraževanju za tehnika ali inženirja bo sposobnim popolnoma odprta!

Vse usmerjene srednje šole so enakovredne

Kot sem že zapisal, bodo vse usmerjene srednje šole v Sloveniji enakovredne, toda različnih usmeritev. Ne bo več tako imenovanih uglednih šol, kot so bile do sedaj gimnazije, in šola za manj nadarjene učence, to je poklicnih šol, kot so to nekateri zlonamerno prikazovali...! Te šole so imele različne izobraževalne programe, odvisne od potreb združenega dela, niso pa vedno uspešno spremljale razvoja naše družbe. Največja napaka je bila v tem, da so nekatere šole služile samo za nadaljevanje izobraževanja, mladih ljudi pa niso usposobile za opravljanje del v poklicu.

V usmerjeni šoli pa velja osnovno načelo, po katerem mora biti učenec po uspešnem dokončanju določenega izobraževalnega programa sposoben opravljati dela v poklicu, za katerega se je odločil ali pa, da nadaljuje izobraževanje na višji stopnji. Tudi tistim, ki so se že zaposlili, je popolnoma odprta pot za nadaljnje izobraževanje; bodisi ob delu, da v prostem času obiskujejo šolo za odrasle, ali pa iz dela, če jim delovne organizacije kot dobrim in perspektivnim delavcem omogočijo redni študij.

Spomini na Ivanjico

Pred štiridesetimi leti...

Ko se zadnje čase vrstijo spomini na preteklost, sem se odločil napisati nekaj vrstic na taborišče za komuniste v Ivanjici v Srbiji, pred štiridesetimi leti...

Ko se je vladajoča klika stare Jugoslavije v začetku leta 1941 pripravljala na pristop k Hitlerjevi trojni zvezi, je sklenila vse, komunističnega delovanja osumljene ljudi, spraviti na varno, pod ključ. Za koncentracijsko taborišče takšnih, kraljevini Jugoslaviji nevarnih ljudi je določila Ivanjico v Srbiji. Tje je sklenila spraviti ne samo komunizmu naklonjene Slovence marveč tudi iz drugih predelov Jugoslavije.

Vsi, ki so bili kakorkoli osumljeni sodelovanja s komunisti, so prejeli tiste dni, okrog 25. januarja 1941, pozive za orožne vaje. Raznašali so jih orožniki in četudi je na pozivih pisalo, naj se takoj zglasimo v Ivanjici, nismo vedeli, da v resnici to niso pozivi na orožne vaje ampak pozivi v internacijo.

Ko smo v Beogradu potniki proti Ivanjici prestopili na ozkotirni vlak, ki je peljal v Užičko Požego, smo med njimi spoznali večino komunistov, intelektualcev in delavcev. Tako smo spoznali, da se peljemo v internacijo.

Iz takratnega šmarskega okraja sva bila tudi dva steklarja, Jože Siter in Beno Jugovar, ki sva se morala zglasiti v Ivanjici. Prvič sva potovala po tistih krajih. Vlak je vozil čez številne železne mostove, iz predora v predor, ki jih je bilo zvrtnih v gorovja še in še. Pokrajina je bila čudovita. In bilo nam je, kakor da se peljemo v neznano. Mali vlak, imenovan »Čira«, je sopihal in žvižgal pred predori. Vozil nas je vse dlje od naših domačih krajev nekam v neznano.

Na postaji v Užički Požegi je vrelo kot v panju; polna je bila potnikov proti Ivanjici. Peli so Internacionalo in druge delavske pesmi. Z avtobusi in s tovornjaki so nas potem odpeljali v Ivanjico, v mali zdraviliški kraj. Tam smo se javili svojim predstojnikom, da so nas odredili v čete.

Bila je ravno nedelja in tisto popoldne smo že pešačili kakšne štiri ure čez planine, dokler nismo zagledali v dolini Medžurečje barake. Bilo jih je kakšnih dvajset, tik ob Mali Moravici – to je izviru Zahodne Morave pod goto Golijo, visoko 1833 metrov. Ob njenem bregu smo se potem vsako jutro umivali, četudi je bila konec januarja in februarja zima zelo hladna in ostra.

V barakah je bil na vsaki strani malo nagnjen lesen oder; to so bile naše postelje na slami, pokrite z odejami. Orožja nismo imeli, ker nam ga niso dali. Rekli so nam, da bomo gradili cesto k morju. Bil pa je to samo izgovor. Edina naša naloga je bila, da smo iz gozda nosili drva za kurjenje v barakah...

No, dva meseca pozneje, bilo je 29. marca 1941, pa je morala nova vlada na pritiske množic in na večkratne intervencije iz taborišča Ivanjičko taborišče razpustiti.

Čeprav kratko mi je bivanje v taborišču za komuniste Ivanjica ostalo v spominu!

BENO JUGOVAR

Skrb za dodatno usposabljanje že zaposlenih...

Do sedaj smo pogosto usposabljali delavce za manj strokovna opravila s priučevanjem, saj se je komaj polovica mladih po končani osnovnošolski obveznosti nadaljevala študij v srednjih šolah. V prihodnje pa bo srednje strokovno izobraževanje pred vstopom na delo postalo pravilo. Ker je takšnih delavcev mnogo, bo v usmerjenem izobraževanju poudarek na dodatnem izobraževanju teh ljudi; v glavnem kot način izobraževanja ob delu.

Tudi za tiste, ki niso uspešno dokončali osnovne šole, je v usmerjenem izobraževanju poskrbljeno. Kolikor imajo vsaj šest razredov osnovne šole, bodo lahko obiskovali tako imenovani skrajšani program srednjega izobraževanja, ki bo trajal od 13 do 18 mesecev. V njem si bodo pridobili potrebno znanje za opravljanje manj zahtevnih strokovnih del na ravni tako imenovanega kvalificiranega delavca.

Usposabljanje za dela in naloge srednje zahtevnosti, pa tudi za zahtevnejša dela

V programu srednjega izobraževanja se bodo učenci pripravljali za dela in naloge srednje zahtevnosti, pri katerih je poleg praktičnih sposobnosti nujna tudi širša teoretična izobrazba, v posameznih smereh pa se bodo pripravljali tudi za zahtevnejše poklice – tehnike različnih strok.

Nadaljevalni programi srednjega izobraževanja pripravljajo za operativno strokovno vodenje delovnih procesov in dela na področjih priprave in organizacije dela (podobno kot do sedaj, programi delovodskih in poslovodskih šol!). Pogoj za vključitev v nadaljevalni program je uspešno dokončan predhodni program ali, če je kandidat s preizkusom znanja dokazal, da ga obvlada. Izobraževanje po nadaljevalnih programih traja največ dve leti.

Za visoka strokovna dela v proizvodnih in družbenih dejavnostih, ki zahtevajo poglobljeno teoretično znanje, posebno praktično znanje in sposobnosti za uporabo tehnoloških dosežkov in znanstvenih znanj, bo usposabljalna študente višja ali visoka šola. Na te šole se bodo lahko vpisali učenci, ki so uspešno opravili štiriletno srednjo šolo ali pa dokazali znanje iz celotnega programa te šole. Tako se bodo izobraževali inženirji, zdravniki, profesorji itn.

Vsem enake možnosti

Osnovno načelo usmerjenega izobraževanja je tudi nuditi slehernemu učencu možnosti za nadaljevanje izobraževanja do največje zahtevnosti in pod pogojem, da je za to sposoben in da so za to družbene potrebe. Učenec, ki se bo odločil za srednjo šolo, se bo moral najprej opredeliti za določeno usmeritev (kmetijska, družboslovna, nekovinska, kulturnoumetniška, gostinska, živilska itn.) in po prvem letniku skupnih osnov, ki so za vse šole skoraj enake, odločiti, ali bo nadaljeval v smeri dvoletne ali triletne šole za posamezne poklice, ali pa se bo odločil za štiriletno šolo za tehnika in podobno. Ta odločitev bo odvisna predvsem od uspeha, ki ga je pokazal v prvem letu šolanja in od potreb združenega dela po tehnikah in inženirjih ali drugih poklicih visoke izobrazbe.

Starši in otroci, ki se bodo odločili za poklic, morajo najprej ugotoviti, katero področje otroka veseli in za katerega kaže določene sposobnosti. Tu je predvsem nujna pomoč osnovne šole! In treba je vedeti, v katero usmeritev je uvrščen poklic, za katerega so se odločili, in kje je šola za tako usmeritev.

Nekateri starši ugovarjajo, da usmerjena šola zožuje možnosti za izbiro poklica, ker zahteva, da se mladi takoj opredelijo za določeno usmeritev. To pa ne drži! V usmeritvi je veli-

ka izbira raznih poklicev, za katere se otrok opredeljuje v prvem letniku, kar do sedaj v poklicnih šolah ni bilo mogoče, saj se je otrok moral opredeliti za določen poklic že pri vpisu v šolo. Drugače pa je sedaj s sedanjo gimnazijo, ki je prej dovoljevala polna štiri leta razmišljanja o bodočem dijakovem poklicu in ki ga ni usposobila za nikakršno delo.

Možna bo tudi preusmeritev...

Sicer je pa še ena možnost, da se mladi, ki si niso izbrali usmeritve, ki bi jim odgovarjala, še po prvem letniku srednje šole preusmerijo brez posebnih težav (pod pogojem, da bo za to družbena potreba), v poznejših letih pa bo sprememba usmeritve vedno težja. Vsekakor ne bo mogoče, kot do sedaj, menjavati poklic po svobodni volji, saj je to družbeno škodljivo in predrago!

Zadnja leta smo bili priče izrednemu preseljevanju iz proizvodnih poklicev v neproizvodne, kar je sprožilo bohotenje administracije in razmetavanje družbenega denarja. Delovne organizacije, ki so plansko štipendirale kadre, so ostajale brez njih. To je v veliki meri onemogočilo izpolnjevanje načrtovanih nalog in, seveda, dajalo slabše delovne uspehe.

Slovenci smo se zadnji v naši jugoslovanski skupnosti lotili reforme srednjega šolstva in posredno tudi reforme osnovnega ter visokega šolstva. Zelo dolgo smo se pripravljali, si pomagali z domačimi in s tujimi izkušnjami, da bi s čim manj napakami uredili to življenjsko pomembno vprašanje. Morda res nismo vsega idealno rešili, vendar je začetek dobro zastavljen in življenje nam bo pokazalo, kaj bo treba prilagoditi skladno našemu razvoju in težnjam, da bi oblikovali »ustvarjalno, vsestransko razvito osebnost v socialistični samoupravni družbi, kakor je postavljen temeljni smoter usmerjenega izobraževanja...«
VLADO TKAVC

Mladi v steklarni smo pred pomembno nalogo

Poživiti delovanje

Kako organizirati mladinsko organizacijo v steklarni, da bi bila bolj aktivna in da bi se mladi v čim večjem številu vključevali v delovni program osnovne organizacije ZSMS. To vprašanje ob enem nalaga sedanjemu predsedstvu naše osnovne organizacije ZSMS, to je Zvezi socialistične mladine Slovenije, naj na letošnji programski in volilni konferenci sprejme takšen delovni program, ki bo mlade v čim večjem številu spodbudil za delo v tej organizaciji.

Pripravljamo se na novo organiziranost

Da bodo mladi boljše obveščeni o delovnem programu svoje organizacije, da bodo mogli bolj zavzeto sodelovati v raznih njenih akcijah in da bo tako tudi organizacija bolj učinkovita, smo – soglasno s sekretarjem in pred-

sednikom občinske konference ZSMS Smarje pri Jelsah - ugotovili, da bi bilo boljše, če bi ustanovili osnovne organizacije ZSMS po temeljnih organizacijah. Seveda pa moramo pri tem upoštevati, da je zaposlenih v nekaterih tozdih veliko mladih delavcev in v nekaterih prav malo. Zato smo se na zadnjem sestanku dogovorili, naj bi zaenkrat ustanovili samo tri osnovne organizacije ZSMS in sicer: osnovno organizacijo v tozdi Osnovna izdelava, osnovno organizacijo v tozdi Dodelava in Kristal ter osnovno organizacijo v tozdi Servisne dejavnosti in Delavska restavracija ter v delovni skupnosti skupnih služb. V eno izmed osnovnih organizacij bodo vključeni tudi učenci, hkrati pa bodo imeli še svoj mladinski aktiv.

Če bodo v bodoče mladi v tozdi Dodelava in Servisne dejavnosti hoteli imeti svoji osnovni organizaciji, se bo to zgodilo. Sedaj pa je v tozdu Servisne dejavnosti za to še premalo mladih, medtem ko je v tozdu Dodelava težko dobiti mlade, ki bi bili pripravljeni voditi osnovno organizacijo. Vsi mladi iz te temeljne organizacije prebivajo v precej oddaljenih krajih od steklarne in se zato težko udeležujejo akcij v prostem času in sestankov po delu. Ko se bodo tudi v tej temeljni organizaciji mladi zavzeli za delo v mladinski organizaciji, si bodo lahko ustanovili svojo osnovno organizacijo!

Kakšne prednosti obeta nova organizacija?

Kakšne so prednosti, ki obetajo, da bo delovanje mladih v novi organiziranosti uspešnejše?

Kot vemo, imamo sedaj le eno osnovno organizacijo ZSMS v naši steklarni. Opazili smo, da so bili mladi do sedaj najbolj aktivni v tistem tozdu, iz katerega je bil predsednik organizacije. Tam so mladi ponavadi najbolj seznanjeni z delovanjem mladinske orga-

nizacije. Res je, da imamo mladinske aktivne, vendar se predsedstva teh aktivov ne zavedajo svoje odgovornosti do članov organizacije, marveč samo čakajo na akcije predsedstva mladinske organizacije steklarne. Zato tudi ni čudno, če so se skoroda vsake akcije v preteklosti udeleževali vedno isti mladinci. Seveda pa na tak način ni bilo mogoče govoriti o kakršni koli množičnosti.

Zato bomo z reorganizacijo sedanje osnovne organizacije ZSMS na tri osnovne organizacije dobili tri predsedstva in tri predsednike, ki bodo morali še kako delati in pritegniti v svoje vrste mlade, če bodo hoteli izpeljati zastavljene naloge. In ker bo večina nalog skupnega pomena, tako na primer: delovne akcije, srečolov, izleti, športna tekmovanja in podobno, se bo nujno dogovarjati med osnovnimi organizacijami.

Ustanovili bomo tudi konferenco osnovnih organizacij ZSMS na ravni delovne organizacije, katere člani bodo mladi - delegati iz vseh tozdov in iz delovne skupnosti skupnih služb. Konferenca bo spremljala delo osnovnih organizacij ZSMS, obenem predlagala akcije in se vključevala v njihovo usmerjanje. Zato bomo pred programsko volilno konferenco morali zares dobro pripraviti predlog delovnega programa mladih, kajti dobro vemo, da v začetku najbrž le ne bo šlo vse kot po maslu:!

Delovni program prilagojen mladim...

Delovni program mora biti pripravljen tako, da bodo mladi v vsaki osnovni organizaciji ZSMS sprejeli naloge in akcije, za katere bo med njimi največ zanimanja in navdušenosti. Ker si nekaj mladih v tozdu Kristal želi, da bi ustanovili nekakšno recitatorsko sekcijo, naj bi bila nosilka takšne akcije oziroma dejavnosti osnovna organiza-

cija ZSMS tozdov Kristal in Dodelava, medtem ko naj bi se drugi dve osnovni organizaciji tej akciji pridružili. Za športna srečanja mladih kaže, da bo nosilka osnovna organizacija ZSMS tozda Osnovna izdelava. In podobno!

Zavedamo se, da bo sprva težko pridobivati mlade, ki se bodo lotevali dela v osnovnih organizacijah ZSMS tako, kot jim to narekuje statut Zveze socialistične mladine Slovenije. Zato bo na začetku morala onferenca osnovnih organizacij ZSMS skrbeti za usmerjanje mladih v predsedstvih osnovnih organizacij po tozdi. S ciljem, da bodo sodelovali v vseh akcijah kar se da množično in da bodo dodobra seznanjali mlade v svojih osnovnih organizacijah o njihovem delovanju in o njihovih dosežkih.

V veliki meri si lahko mladi pomagamo za dobro medsebojno obveščanje tudi z našim skupnim glasilom »Steklar«. Če bo vsak predsednik o delovanju in akcijah svoje osnovne organizacije sproti poročal tudi z objavljanjem ustreznih zapisov v časopisu, potem bomo v njem dobili mladi po eno stran ali več strani zase, kot posebno rubriko mladih.

In če bomo dobro pripravili delovne programe osnovnih organizacij, če bo tudi konferenca osnovnih organizacij ZSMS steklarjev takoj pričela delati, kakor smo si njeno delo zamislili, potem ni bojazni, da bi delo mladih v novi organiziranosti ne dalo novih, boljših dosežkov. Seveda pa bodo morale tudi osnovne organizacije zveze sindikatov in osnovne organizacije zveze komunistov prispevati svoj delež k uspešnemu delovanju osnovnih organizacij ZSMS v steklarni. Kar najbolj tesno naj bi se povezale z osnovnimi organizacijami ZSMS in spremljale njihovo delo, kajti le tako bo problemov manj, delo mladih v njihovih organizacijah pa bo tako boljše in bolj uspešno!

STJEPAN KRKLEČ

V bodoče mora mnogo več storiti!

Preprečevati invalidnost

Delavec, ki ni več sposoben opravljati svojega dela zaradi posledic bolezni ali poškodbe pri delu, postane delovni invalid. Poiskati mu moramo dolgo ustrezno delo. To je povezano z ocenitvijo invalidske komisije, ki odloči o delavčevi invalidnosti in o njegovi predstavitvi na, največkrat, manj zahtevno in s tem tudi na manj nagrajeno delo. To pa potegne za seboj celo vrsto neprijetnosti, med drugim tudi nezadovoljstvo prizadetih delavcev-invalidov.

Služba za varstvo ljudi pri delu, v prometu in pri športu je pri sistematskih pregledih delavcev ugotovila ra-

zlična neustrezna zdravstvena stanja naših delavcev, med njimi tudi obolenja hrbtenice. Prav tako se je v steklar-

ni začelo med brusilkami pogosteje pojavljati obolenje živcev na rokah, česar včasih ni bilo opaziti, sedaj pa je takšnih primerov vse več.

Vzroki za to še ne morejo biti poznani, vendar spoznanja medicine dela govorijo, da je zveza med temi pojavi. Roke zaradi drže med delom pri brušenju ne omogočajo normalnega krvnega obtoka, pa zato otrpnejo oziroma odrevenijo. Mišice pa so tudi preobre-

menjene. In tudi hrbtenica trpi v stalnem prisiljenem položaju in se ukrivlja.

Ker je mogoče takim preobremenitvam odpomoči le s primernim sproščanjem, z razbremenjevanjem mišic, služba za varstvo pri delu, v prometu in pri športu predlaga, naj bi tudi v naši steklarni uvedli posebne, za sproščanje mišic določene razgibalne vaje. Uvedba telovadbe med delom, ki traja deset minut, je edini način, da bi zausstavili naraščanje omenjenih poklicnih obolenj in njihovih posledic ter s tem nastajanje invalidnosti. Omenjena služba tudi predlaga, naj bi povabili k sodelovanju fizioterapevtko, ki bi nam razložila vaje in ki bi spočetka vodila take vaje. Takšne vaje so namreč uvedli že marsikje; po svetu pogumno, sraželjivo jih uvajajo tudi pri nas. In dosegli so pomembne rezultate!

In zakaj je preventiva najboljša rešitev?

Ker je zagotavljanje drugega ustreznega dela invalidom v skladu z njihovimi preostalimi delovnimi sposobnostmi poseben problem. Delovna mesta, ki so bila nekoč sicer predvidena za invalide, so že zdavnaj zasedena. In celo nova marsikje ustanovljajo kot tako imenovana fiktivna ali navidezna, s katerimi delovna mesta v resnici podvajajo.

Tako se pogosto hitro opazi taka dela, na katerih delavci niso docela do-

bro izkoriščeni; ko delovna mesta pravzaprav sploh niso upravičena.

Poleg pomanjkanja lažjih delovnih mest so tu še nezadostna ali boljše neustrezna kvalificiranost invalidov in splošna negativna stališča oziroma mnenja o invalidih, kot na primer stališče o njihovi splošni nesposobnosti za delo ali o njihovem neprimernem vedenju... Vse to pa, razumljivo, precej otežkoča razporejanje invalidov na njim primerna dela!

Naslednji problem sta zadovoljstvo invalidov z delom in njihova delovna učinkovitost... S svojim delom in položajem je zadovoljnih komaj polovica invalidov dela. Razlogi za njihovo nezadovoljstvo so najpogostejše: težavnost dela, želja po upokojitvi itn. To vse pa govori o splošni nemotiviranosti invalidov za kakršno koli delo.

Glede uspešnosti in učinkovitosti dela invalidov je stanje podobno... Približno polovica invalidov dosega zadovoljive delovne učinke, druga polovica ne. Primeri posebne delovne učinkovitosti invalidov so prav redki. O tem invalidi tudi ne govorijo radi, ampak se rajši sklicujejo na minulo delo in smatrajo za normalno, da sedaj ne bi delali nič.

Tudi pregledi o bolniških izostankih invalidov z dela kažejo, da je delež invalidov dela velik. Opazni so tudi primeri njihovega izmikanja delu in disciplinskih izpadov.

Vzroki za vse ugotovljeno in zapisano so v tem, da se invalidi zaradi dolžine svojega predhodnega zdravljenja in bolniškega dopusta doživljajo kot bolniki za vse čase, kar – razumljivo – negativno vpliva na njihov odnos do dela. Prav tako so vzroki tudi v dejstvu, da so invalidna delovna mesta, čeprav upravičeno, nižje kvalificirana. Tako invalidi nočejo prevzemati del na »slabših« delovnih mestih, ker jih smatrajo za ponižujoča. In dejansko so taka delovna mesta res največkrat brez perspektive in bodočnosti!

Poleg tega se kaže nezainteresiranost invalidov zaradi posebne miselnosti, saj veliko delavcev živi na vasi, na malih kmetijah, pa je bila ali še bo za take služba vedno le dodatni vir dohodkov!

Vzrokov za tako stanje se ne da odpraviti, saj se bodo invalidi vedno zdravili. Delovnih mest zanje tudi ni veliko in jih je zato vse težje zagotavljati. In tudi okolje, v katerem invalidi živijo, se ne bo hitro spremenilo... Dâ pa se invalidnost preprečevati! Marsikaj je, namreč, mogoče storiti, da do stanj in razmer, ki sprožajo delovno invalidnost, sploh ne bi prihajalo! In prvi, majhen a vendar zelo koristen korak na novi poti k odpravljanju možnosti, da se pojavi delovna invalidnost, bomo morali storiti prav z uvedbo razgibalnih telovadnih vaj med delom.

BRANKA GRADIČ

Delavska restavracija v lanskem letu

Z mnogo truda topli obroki

Poslovno leto je za nami in tudi v tozdu Delavska restavracija smo uspešno poslovali. Kljub temu, da smo se v lanskem letu ubadali s takšnimi težavami kot že dolgo ne. Zato nas včasih toliko bolj boli nesramen način vedenja nekaterih naših sodelavcev – boljše bi bilo reči »nesodelavcev«, ki pišejo anonimna ali nepodpisana pisma in nas prav primitivno žalijo!

Mislím, da si delavci v delavski restavraciji takšnega odnosa prav gotovo nismo zaslužili, kajti mnogo truda smo morali vsak delovni dan vložiti, če smo hoteli pripraviti po 950 toplih obrokov in kosil. Vedeti bi morali, da včasih jedilnika nismo mogli sestaviti niti za dan naprej. In ne bi smeli pozabiti, da je tudi delavska restavracija del naše steklarne; da je člen, ki sicer ni velik, a je prav tako nepogrešljiv.

Lanskoletni celotni prihodek delavske restavracije je precej presegel milijardo starih dinarjev ter s tem bil večji v primerjavi s celotnim prihodkom v letu 1979 za 40%. To je res razveseljivo, če vemo, da vse lansko leto nismo po-

večali cen za tople obroke in da smo podražili samo nekaj prehrabmenih izdelkov in proizvodov.

Posebej velike težave smo imeli z nabavo. Razen tega, da so se nekateri prehrabmeni artikli, kot so na primer meso in mesni izdelki, podražili lani za 48%, jih še vedno primanjkuje. Nekatere vrste zelenjave pa so se podražile kar za 200 odstotkov!? In tudi sedaj nas pesti pomanjkanje mesa in mesnih izdelkov. Kar bojimo se, kaj bo, če res ne bo mogoče dobivati naročenih količin... Še zlasti, ker smo bili lani zaradi vsega povedanega prisiljeni nekatere izdelke in proizvode plačevati oziroma kupovati po precej višjih cenah, kot so

uradno veljale. Sicer jih sploh ne bi dobili! Pomeni, da smo morali biti, navsezadnje, še zadovoljni...

Torej smo imeli v lanskem letu res kup težav. Če k vsem povedanim dodam še podatek, da so bile štiri med osemnajstimi sodelavkami na porodniškem dopustu, da je bilo še nekaj bolniških dopustov in – seveda – tudi zakonsko pripadajočih rednih letnih dopustov, je predstava o naših delovnih razmerah popolnoma jasna. Bili smo res pošteno zdesetkani! A vseeno, menim, smo glede na vse težave povsem zadovoljivo opravili svoje naloge.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju se nam na področju prehranjevanja obetajo boljši časi. Razširili bomo obrat družbene prehrane, omogočili samopostrežni način obedovanja in tako tudi popestrili našo prehrano!

SIMON HRUP

Kadrovske zanimivosti

V januarju 1274 delavcev

V januarju letos je bilo v steklarni »Boris Kidrič« zaposlenih 1.274 delavcev in sicer: v tozdu Osnovna izdelava 404, v tozdu Dodelava 161, v tozdu Kristal 330, v tozdu Dekor 110, v tozdu Servisne dejavnosti 72, v tozdu Delavska restavracija 21, v tozdu Naše staklo v Beogradu 9 in v delovni skupnosti skupnih služb 167. V januarju je prišlo med nas pet novih delavcev, odšlo pa jih je 15!

Prišli

V januarju so prišli med nas: v tozdu Osnovna izdelava za odnašalca Zvonko Bršič in za pomočnika steklopihalca Jože Podgoršek; v tozdu Kristal vrbovalec zamaškov Anton Mikša; v tozdu Dekor za steklobrusilca Alojz Belinc in Franc Štukelj.

Vsem novim sodelavcem želimo obilo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva v novem delovnem okolju!

Odšli

V januarju so zapustili steklarno: iz tozda Osnovna izdelava: Stanko Maj-

cenič, Maja Vuglec in Darinka Tepeš – vsi zaradi izključitve; Slavko Bračun, Milan Debeljak, Anton Esih, Edvard Govedič in Marjan Halužan – zaradi odhoda v JLA in Franc Gaberšek – ki je umrl; iz tozda Kristal: Leon Drimel, Stanko Halužan in Igor Inkret – zaradi odhoda v JLA; iz delovne skupnosti skupnih služb: vratar Stanko Kugarič – zaradi redne upokojitve, Miran Gajšek – zaradi odhoda v JLA in Alojzija Šmit – zaradi odpovedi delovnega razmerja.

Rodili so se

Rodili so se: Franc Čebular – sin Ane, Slavci Ivič – sin Mirka, Nataša Kovačič – hči Zdenke, Dejan Tepeš – sin Jadranke in Anton Turniški – sin Antona.

Staršem čestitamo, novorojenčkom pa želimo zdravja in mnogo sreče v življenju!

Poročile so se

Poročile so se: Katarina Cerovski – poročena Kamenščak, Jožica Gaberšek – poročena Štuklec, Milica Hrzenjak – poročena Kunstič, Zlatica Rampre – poročena Bele in Danica Zurner – poročena Verhovšek.

Vsem mladoporočencem želimo mnogo sreče na novi življenjski poti!

CECILIJA IRŠIČ

Letna konferenca teritorialnega industrijskega gasilskega društva steklarne

Prepričani smo, da vsi vedo...!

Teritorialno gasilsko društvo steklarne »Boris Kidrič« je imelo 24. januarja letos redno letno konferenco. Kakor vsako leto smo tudi letos na njej pregledali svoje preteklo delo in se dogovorili o delu letos. Iz predsednikovega poročila in iz poveljnikovega poročila je razvidno, da smo bili na področju požarnega varstva in na področju operative uspešni. V sami steklarni smo imeli le en požar in eno večjo poplavo, bilo je še nekaj črpanj vode iz prostorov pod pečjo ter nekaj manjših, začetnih požarov, ki pa so jih naši steklarji takoj pogasili.

Drugačne razmere glede števila naših gasilskih posegov pa so bile zunaj steklarne, saj smo posredovali štiriindvajsetkrat v krajevni skupnosti in prek njenih mej. Kar trikrat smo, na primer, gasili v sosednji Hrvaški. To pa pomeni, kako gasilci TIGD steklarne ne poznamo tovarniških ograj, ne mej krajevne skupnosti in ne meje s sosednjo, bratsko republiko. Pomagamo vsem in vsakomur, kjerkoli je naša pomoč potrebna ali kamorkoli nas pokličejo!

Naše društvo šteje sedaj 106 članov in sicer: 44 operativnih, 11 aktivnih, 3 članice, 36 pionirjev in 12 mladincev.

In da dobro skrbimo za strokovno usposobljenost članstva, zlasti operative, je razvidno iz tekmovalnih rezultatov. Na občinskem tekmovanju smo dosegli naslednja mesta: člani so bili prvi, drugi in četrti; pionirji so bili v A skupini prvi in v B skupini peti, trinajsti ter petnajsti; mladinci zaradi šolskih obveznosti na občinskem tekmovanju niso nastopili.

V lanskem letu smo zaradi potrebe po varčevanju tehnično slabo napredovali, čeprav se varčevanje na račun požarne varnosti lahko maščuje z veliko gmotno škodo. Uspeli smo kupiti samo prikolično lestev. Uresničili pa

nismo plana potreb, ki smo si jih zapisali na lanski letni konferenci. Tako smo gasilci še vedno v prostorski stiski, brez telefona, brez vodovoda, brez centralnega ogrevanja, brez stolpa za sušenje cevi. Garaže ogrevamo z električnimi radiatorji, kar nikakor ni v skladu z ukrepi za varčevanje, še manj pa je skladno s pravilnikom o varstvu pred požari.

Pomembna točka na konferenci je bila sprejetje novega statuta, saj stari statut ni bil več skladen z ustavo. Že lani je delegat sisa za požarno varnost predlagal, naj bi spremenili naslov društva iz IGD v TIGD, ker le-to deluje tudi zunaj delovne organizacije in sis pod tem naslovom lažje financira oziroma sofinancira pri nabavi opreme. Zato smo letos predlog sprejeli in se na konferenci preimenovali v teritorialno industrijsko gasilsko društvo.

Da naše društvo sodeluje s sosednjimi društvi, dokazuje tudi kar deset delegacij sosednjih društev, ki so prišle na konferenco. Štiri so bile iz sosednje

Hrvaške. Seveda pa sodelujemo tudi z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, z organizacijami združenega dela in s krajevno skupnostjo, z oddelkom milice, s štabom civilne zaščite in tako naprej. Krepimo tudi bratstvo in enotnost, saj je naše društvo pobrateno z gasilskim društvom Klenovec na Hrvaškem, tesne stike pa smo navezali z gasilskim društvom Miklavž pri Mariboru. Konference se je udeležil pooblaščen serviser in predstavnik firme Rosenbauer Jože Žunkovič, ki je nedavno tega servisiral vse naše brizgalne in agregate.

Pripravili in sprejeli smo tudi delovni načrt za leto, ki ga bo upravni odbor na prvi seji po konferenci še izpolnil. Program zajema vse še neureničene točke iz lanskoletnega načrta ter nove, sprotne naloge: 1. skrbeti za čimvečjo požarno varnost v steklarni in zunaj nje, 2. vztrajati, da bomo imeli v gasilskem domu vodo, ogrevanje in

telefon, 3. vgraditi končno UKV radijsko postajo v vratarnici in se opremiti z mobilnimi ali gibljivimi UKV postajami in avtomobilih, 4. zgraditi stolp za sušenje cevi ter prizidek, 5. sodelovati na tekmovanjih občinske gasilske zveze in prek njenih okvirov, 6. skladno z zakonom o splošnem ljudskem odporu ustanoviti vsaj eno žensko desetino, 7. izvesti dva srečolova ter z njimi pridobiti del finančnih sredstev za delovanje društva, 8. s pomočjo osnovnih organizacij sindikata pripraviti predlog o dodatnem sofinanciranju društva s prispevkom članov kolektiva po enakem kriteriju, kot velja za godbo, saj smo za člane kolektiva gasilci enako potrebni in koristni, če že ne bolj, 9. za člane kolektiva organizirati praktični prikaz rokovanja z ročnimi gasilnimi aparati, 10. sodelovati pri sestavi načrta požarne ogroženosti v naši steklarni in v krajevni skupnosti ter 11. pooprstiti disciplino v samem društvu.

To so naše poglavitne naloge za leto! Njihova uresničitve pa bo v mnogočem odvisna od razumevanja in pomoči vseh članov kolektiva, vodilnih delavcev, organov samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij. Prepričani smo, da vsi omenjeni vedo, kaj pomeni dobro organizirana požarna varnost za naš kolektiv.

Čeprav je še vedno osnova naše dejavnosti gašenje in reševanje ob požarih, se sedaj srečujemo tudi z drugačnimi nesrečami, kot so: poplave, potresi, eksplozije, prometne nesreče, iskanje in reševanje utopljenec, tehnična pomoč pri razlitju naftnih derivatov in drugih kemikalij, rušenje in obžaganje dreves, ki ogrožajo varnost in imetje občanov. Iz tega je razvidno, da program naših potreb in del ni preobširen in da ga bomo morali s skupnimi močmi leto zares uresničiti!

Tudi na to ne bi smeli pozabiti

Varujmo gozdove pred požari!

Z nastopom vsakoletnega spomladanskega sušnega obdobja se zelo poveča nevarnost za izbruh gozdnih požarov. Najnevarnejše je obdobje, ko skopni sneg in ko zaradi obdobja brez dežja in nizkih temperatur posušena trava, stelja in gozdna podrast predstavljajo pravo netivo za ogenj. Takšno nevarno obdobje traja ponavadi od začetka marca tja do konca aprila, ko trava in podrast ozelenita.

Požarno najbolj ogrožene so prisojne ali sončne lege, ker sneg tam najprej skopni, trava in podrast pa se tam

tudi bolje posušita. Spomladi je ponavadi vreme še precej vetrovno, kar nevarnost požarov še povečuje, saj veter

ne suši samo travo in podrast, ampak v požaru še kako pospešuje in razpihuje gorenje, ker odnaša iskre in tleče ogorke in ker dovaja v goreče površine svež zrak s kisikom.

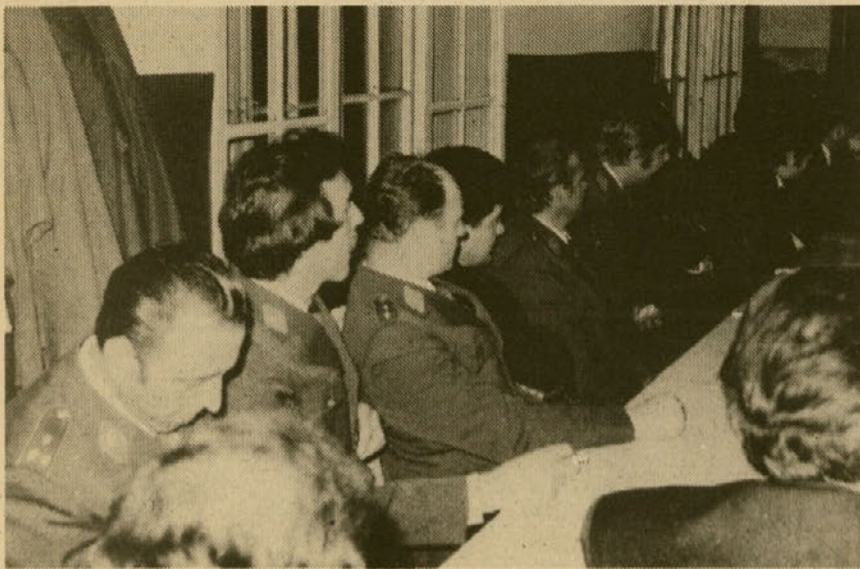
Požari so najpogostejši v iglastih gozdovih, zlasti v mladih sestojih, kjer je navadno dovolj suhega, hitro vnetljivega materiala, iglavci pa zaradi smolnatosti še posebej radi gorijo.

Kateri so med glavnimi vzroki za nastanek požara v gozdu? Gotovo je glavni povzročitelj človek, naj bo to hoté ali nehoté. So primeri, k sreči zelo redki, da človek zaneti požar iz nevoščljivosti, zaradi maščevanja; nehoté pa postane človek požigalec gozda zaradi svoje neprevidnosti, nepazljivosti, malomarnosti ali zaradi neprevidnega ravnanja z ognjem v neposredni bližini gozda ali v njem.

Najpogostejši vzrok za nastanek gozdnih požarov je neprevidnost pri spomladanskem čiščenju in požiganju travišč ter grmovja v neposredni bližini gozda. Dokazano je, da požiganje trave tla samo poslabša, saj postanejo taka tla zbita in brez organskih snovi, ker le-té zgorijo; postanejo pa tudi propustna za vodo in izredno siromašna. Pridelek na takih, požganih tleh se zmanjša količinsko in kakovostno.

Drugi najpogostejši vzrok gozdnih požarov je neprevidno odvržena in tle-

Gasilci so pozorno sledili razpravljalcem na letni konferenci teritorialnega industrijskega gasilskega društva steklarne »Boris Kidrič« - foto Z. Novak

ča vžigalica ali neprevidno odvržen cigaretni ogorek. Takšne vrste požarov sta bila pri nas lani dva!

Povzročitelji gozdnih požarov pa so bili otroci, ki se igrajo z ognjem v gozdu ali v njegovi bližini, pa ga v vetrovnem vremenu niso več sposobni pogasiti, predno se razplamt. Omeniti velja med povzročitelji še nedeljske izletnike, ki v bližini ognja ali v njem neprevidno ravnaajo s kurišči za peko v naravi ali ki ob odhodu uporabljenega oglja dodobra ne pogasijo.

Da bi obvarovali naše gozdove najhujšega, še nekaj opozoril:

1. Prepovedano je vsakršno nêtenje ognja v gozdu in v razdalji manj kot 50 metrov od roba gozda.

2. V vetrovnem vremenu ali v sušnem obdobju je prepovedano vsakršno nêtenje ognja tam, kjer to lahko ogrozi gozd.

3. Kdor opazi, da gozd gori, je njegova dolžnost ogenj, če je to le mogoče, pogasiti. Če tega ne zmore, mora o požaru takoj obvestiti najbližjo postajo milice, gasilce ali področno gozdarsko

osebje. Pač tistega, ki ga lahko najhitreje obvesti.

4. Najprimernejše za gašenje goreče trave ali podrasti, ki ogroža gozd, je sveža smrekova veja, s katero tolčemo po ognju. Pri tem ni treba posebej poudariti, da moramo ukrepati hitro, kajti vsak gozdni požar je mogoče hitro pogasiti, če se ga le pravočasno opazi in če se hitro ukrepa.

5. Dolžnost vsakega državljana je, da opozori, prepreči in javi vsako kurjenje, ki ogroža gozd, najbližji postaji milice.

Razveseljivi premiki v naši rekreacijski dejavnosti

Letos še bolj uspešno

Športna rekreacija je kot sestavni del vsega telesnokulturnega udejstvovanja izrednega pomena delovnim ljudem in občanom za smotrno izrabljanje njihovega prostega časa, za povečevanje njihove delovne storilnosti, je pa tudi pomembna z narodnoobrambnega vidika, saj je prvi pogoj za njihovo obrambno dejavnost. Zato smo v steklarni zadovoljni, ko ugotavljamo, kako smo v lanskem letu poživili naša prizadevanja na tem področju, zaradi česar se vse več sodelavcev vključuje v različne oblike športne rekreacije.

Najbolj priljubljeni so šah, mali nogomet in kegljanje

V preteklem letu so bile najbolj priljubljene oblike športnega rekreacijskega udejstvovanja delavcev steklarne šah, mali nogomet in kegljanje. Organizirano rekreacijsko udejstvovanje pa je bilo predvsem v medtozdovskih tekmovanjih in v delavskih športnih igrah pod okriljem občinskega sveta zveze sindikatov.

Za medtozdovske športne igre lahko trdimo, da so povsem upravičeno dobile svojo domovinsko pravico tudi v steklarni, saj je udeležba na njih vse bolj množična. Tekmovanja so tudi zanimiva in spodbujajo sodelujoče k vztrajnosti. Pri tem so bili najbolj uspešni zastopniki tozda Osnovna izdelava in za njimi delovne skupnosti skupnih služb, sledile pa so jim vrste iz tozdov Dekor Kozje, Dodelava, Kristal in Servisne dejavnosti. Žal je še bolj množično udeležbo onemogočilo pomanjkanje primernih prostorov za rekreacijske dejavnosti, predvsem v zimskem času, saj vemo, kako je v Rogaški Slatini s telovadnico!

Športne igre, ki jih organizira občinski svet zveze sindikatov, zahtevajo več sredstev, mnogo prevozov na tekmovanja in tudi več prostega časa sodelujočih. In tekmovanja tudi vselej

niso bila najboljše izvedena, v njih ne sodelujejo vse delovne organizacije v občini in vse premalo so v igre vključene ženske. Zato se v steklarni ogrevamo za organiziranje takšnih iger v okvirih krajevne skupnosti, kar bo gotovo mnogo ceneje in tudi organizacijsko lažje izvedljivo.

Sicer pa moramo povedati, da so bile v športnih igrah vse naše vrste uspešne, saj so osvojile pet prvih mest, eno drugo in eno tretje mesto.

In morda velja še enkrat spomniti na uspeli športni srečanja steklarjev s športniki kluba naših delavcev, ki so na začasnem delu v ZR Nemčiji, ter na že tradicionalna srečanja s športniki - železničarji iz ŽTO Celje.

Ker je v lanskem letu sodelovalo v vseh rekreacijskih dejavnostih več kot 310 naših sodelavcev, bi verjetno kazalo tudi v steklarni čim prej zaposliti organizatorja rekreacije?

Letos doseči še večjo množičnost!

To bi lahko bila naša letošnja parola! Predvsem, da pridobimo za rekreacijo več starejših sodelavk in sodelavcev. Zato mefimo, naj bi za hladnejše dni vsaj enkrat na teden najeli telovadnico, ki naj bi vsem zainteresiranim omogočila razne oblike rekreacije tudi v zimskem času.

V mislih imamo telovadnico v Rogatcu, ki je zares prostorna in sodobno opremljena in ki s tem ponuja obilo možnosti za športno in rekreacijsko udejstvovanje. In doseči moramo, da bo vse to omogočeno prav vsem, ki to želijo, neglede na starost, na spol in na poklic.

Za letos predvidevamo tele oblike množične športne in rekreacijske dejavnosti in tekmovanja med tozdi:

Športno-rekreacijska oblika	Dan in mesec	Kraj in prostor
Odbojka za moške in ženske	28. marca	OŠ Rogatec
Streljanje za moške	18. aprila	Steklarska šola
Ribolov	23. maja	Podčetrtok
Trim na trimski stezi	20. junija	Janina
Mali nogomet	15. avgust	Boč
Kros	15. avgust	Boč
Vlečenje vrvi	15. avgust	Boč
Namizni tenis	26. septembra	OŠ Rogatec
Šah	15. oktobra	Steklarna
Kegljanje za moške in ženske	14. novembra	Šentjur ali Kostrivnica

Če želimo tak program v celoti urediti, bi potrebovali naslednja finančna sredstva: za žetone 10.000 di-

narjev, za prevoze rekreativcev 30.000 dinarjev, za 20 trenerk 14.000 dinarjev, za 20 parov copat 14.000 dinarjev, za

STEKLAR

pokal na koncu delavskih športnih iger 10.000 dinarjev, za štiri šahovske ure 4.000 dinarjev, za prijateljska športna srečanja z drugimi delovnimi organizacijami 20.000 dinarjev, za pikado plošče 5.000 dinarjev, za uporabo

bazena 5.000 dinarjev in za uporabo telovadnice 10.000 dinarjev. Skupaj bi torej potrebovali 122.000 dinarjev.

Menimo, da so to res najnujnejša sredstva in da res niso velika. Še posebej ne sedaj, ko je gospodarski položaj

naše delovne organizacije boljši, kot je bil v preteklih letih.

Čas je, da tudi rekreacija v steklarni dobi mesto, ki ji gre! Naj ne bo več nekakšen pastorek!

STIPE PEŠIČ

Za razvedrilo

Nagradna križanka št. 81

Med reševalce nagradne križanke št. 81. bomo z žrebom razdelili 150 dinarjev in sicer prvo nagrado 70 dinarjev, drugo nagrado 50 dinarjev in tretjo nagrado 30 dinarjev. Pri tem prosimo vse reševalce, naj vsakdo odda le po eno rešitev!

Rešitev nagradne križanke št. 81 pošljite na naslov: uredništvo časopisa »Steklar«, steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaška Slatina, Ulica talcev 1 ali pa jo oddajte v nabiralnik za časopis »Steklar« pri vhodu v steklarno. Pri tem ne pozabite na pisemsko ovojnico pripisati »ZA NAGRADNO KRIŽANKO ŠT. 81«!

Pri žrebanju nagrajencev bomo upoštevali le pravilne rešitve, ki bodo prispele na naslov uredništva najpozneje do 15. marca letos ali ki bodo do tega dne oddane v skrinjico za časopis »Steklar«.

Za nagradno križanko št. 80 je žreb namenil prvo nagrado 70 dinarjev Daniju Drenskemu, drugo nagrado 50 dinarjev Jožici Filipčič in tretjo nagrado 30 dinarjev Mili Mašera. Vsem nagrajencem čestitamo!

Rešitev nagradne križanke št. 80: vodoravno – letopis, komite, otolog, papiros, Karel, Alpina, Ane, Hrpelju, ru, roke, jama, rvač, dl, Slatina, ože, a, otavič, kolen, kremen, Kakanj, stavec, čaranje.

STEKLAR	NOŠO-METNI KLUB IZ TUZLE	NADAR-JENDST	OBVES-TILO, NAZNA-NILO	VODNE ŽIVALI	OSEBNI ZAI MEK	SLOVEN-SKI AVTOPRO-MET	TONA	STEKLAR	SRNIN MLADIČ	OGLJI-KOV VODIK	DEL OBRAZA	URADNA KRATICA NAŠE ARMAD E	ANTON AŠKERC	JUŠIČ
PRILET-NOST								PREBIVA-LEK KRAJA SELO SEJEM						
SNEŽNI PLAZ							REŠA PRI KLASU SLOV. POLITIK (FRANČ)							PRI-LOŽNOST
OTOK V JADRAN. MORJU					ŽITARICA HROŠČ NA GRAHU								FOŠFOR STROKO-VNIK ZA STATIKO	
ZDRAVIL-NI BRM Z BELINI CVETOMI						FR. PISA-TELV (ZOLA) JUŽNA PASTLINA						STRONCIJ PREDU-JEM, NA-PLAČILO		
OSEBNI ZAI MEK				KRAJ NA SZ SLO-VENIJE ŽUPNIJA							GLASBE-NIK SOSS ZADETEK PRI TOM-BOLI			
DOBRO-SLAV TODORO-VIČ			POSTO-PAC, FALOT VREDNOST PAPIR						NASKOK PISATE-LJICA PEROCI					
AMPER		BANAVO PONA-SANJE OS. ZAI MEK								MAMA IRIDIJ				
KUB.	SLOV. PISATELJ (PREŽIHOV) LITER							RAVNATE-LJICA OŠ ROG. SLATINA METER						
KRAJ V SLOVEN. GORICAH							DALMA-TINSKA VIŠNJA							

Glasilo »Steklar« ureja uredniški odbor: Boris Firer, Ferdo Kampuš, Tone Klokočovnik, Milorad Kračun, Zlatko Novak, Drago Ulčnik in Franc Vehovar. Predsednik izdajateljskega sveta Alojz Juhart. Predsednik uredniškega odbora Milorad Kračun. Vršilec dolžnosti glavnega in odgovornega urednika Zlatko Novak. Tajnica uredništva Cita Novak – Likovna zasnova in oblikovanje Leon Rebolj – Uredništvo »Steklarja«: Steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaška Slatina, Ulica talcev 1, telefon (063) 811-611 – Glasilo izdajata steklarna »Boris Kidrič« in Steklarska šola – Rokopisov in fotografij uredništvo ne vrača – Naklada 1700 izvodov – Tiska ČGP »Delo«, Ljubljana.